

DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o **currículo da educación secundaria obrigatoria** e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

A síntese do decreto LOMCE que presentamos define os trazos máis considerábeis do **currículo** e a regulación dos elementos que determinan os **procesos de ensino e aprendizaxe** para cada unha das ensinanzas que imparten os distintos departamentos didácticos do centro.

O currículo está integrado polos obxectivos, as competencias, os contidos, os criterios de avaliación, os estándares e os resultados de aprendizaxe avaliábeis, e pola metodoloxía didáctica.

Obxectivos da educación secundaria obrigatoria

A educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan (os obxectivos de etapa intégranse no currículo de cada materia):

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersonal e expresión , que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

Denominación e clasificación das **competencias clave**

As claves -CCL ou CD- correspondentes a cada competencia intégranse e desenvólvese no currículo de cada materia.

(CCL).

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).

Competencia dixital (CD).

Aprender a aprender (CAA).

Competencias sociais e cívicas (CSC).

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

Conciencia e expresións culturais (CCEC).

Elementos transversais

A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento, e a educación cívica e constitucional traballarase en todas as materias, sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das materias de cada etapa.

A **programación docente** debe abranguer en todo caso a prevención da violencia de xénero, da violencia contra as persoas con discapacidade, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia, incluído o estudo do Holocausto xudeu como feito histórico.

Organización da etapa de educación secundaria obrigatoria -LOMCE-

1ºESO Curso 2015-2016		2ºESO Curso 2016-2017		3ºESO Curso 2015-2016	
MATERIAS TRONCAIS					
Materia	Carga Lectiva	Materia	Carga Lectiva	Materia	Carga Lectiva
Bioloxía e Xeoloxía	4	Física e Química	3	Bioloxía e Xeoloxía	2
Xeografía e Historia	3	Xeografía e Historia	3	Física e Química	2
Lingua Castelá e Literatura	4	Lingua Castelá e Literatura	3	Xeografía e Historia	3
Lingua Galega e Literatura	4	Lingua Galega e Literatura	3	Lingua Castelá e Literatura	3
Matemáticas	5	Matemáticas	5	Lingua Galega e Literatura	3
Inglés	3	Inglés	3	Inglés	3
				Matemáticas Ensinanzas Académicas ou Matemáticas Ensinanzas Aplicadas	4
MATERIAS ESPECÍFICAS					
Materia	Carga Lectiva	Materia	Carga Lectiva	Materia	Carga Lectiva
Educación Física	2	Educación Física	2	Educación Física	2
Relixión / Valores éticos	1	Relixión / Valores éticos	1	Relixión / Valores éticos	1
Educación Plástica, Visual e Audiovisual	2	Música	2	Educación Plástica, Visual e Audiovisual	2
Francés	2	Tecnoloxía	3	Tecnoloxía	2
Materia de libre elección	1	Francés	2	Música	2
		Materia de libre elección	1	Francés / Cultura Clásica	2
Titoría	1	Titoría	1	Titoría	1

4ºESO -Ensinanzas Académicas- Curso 2016-2017		4ºESO -Ensinanzas Aplicadas- Curso 2016-2017	
MATERIAS TRONCAIS			
Materia	Carga Lectiva	Materia	Carga Lectiva
Xeografía e Historia	3	Xeografía e Historia	3
Lingua Castelá e Literatura	3	Lingua Castelá e Literatura	3
Lingua Galega e Literatura	3	Lingua Galega e Literatura	3
Matemáticas Ensinanzas Académicas	4	Matemáticas Ensinanzas Aplicadas	4
Inglés	3	Inglés	3
Dúas de entre as seguintes materias de opción do bloque de materias troncais:			
Bioloxía e Xeoloxía	3	Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional	3
Economía	3	Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial	3
Física e Química	3	Tecnoloxía	3
Latín	3		
MATERIAS ESPECÍFICAS			
Materia	Carga Lectiva	Materia	Carga Lectiva
Educación Física	2	Educación Física	2
Relixión / Valores Éticos	1	Relixión / Valores Éticos	1
Titoría	1	Titoría	1
Dúas de entre as seguintes materias de opción do bloque de materias específicas:			
Materia			Carga Lectiva
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Artes Escénicas e Danza ✓ Cultura Científica ✓ Cultura Clásica ✓ Educación Plástica, Visual e Audiovisual ✓ Filosofía ✓ Música ✓ Segunda Lingua Estranxeira ✓ Tecnoloxías da Información e da Comunicación ✓ Unha materia do bloque de materias troncais non cursada polo alumno ou a alumna 			3

Orientación e atención á diversidade

Artigo 17. 2. Os centros docentes terán autonomía para organizar os grupos e as materias de maneira flexible e para adoptar as medidas de atención á diversidade máis adecuadas ás características do seu alumnado e que permitan o mellor aproveitamento dos recursos de que dispoña. As medidas de atención á diversidade que adopte cada centro docente formarán parte do seu proxecto educativo, de conformidade co que establece o artigo 121.2 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

Artigo 18. *Integración de materias en ámbitos de coñecemento*

Coa finalidade de facilitar o tránsito do alumnado entre a educación primaria e o primeiro curso de educación secundaria obrigatoria, a consellería con competencias en materia de educación e, de ser o caso, os centros docentes, poderán agrupar as materias do primeiro curso en ámbitos de coñecemento. Este tipo de agrupación deberá respectar os contidos, os estándares de aprendizaxe avaliábeis e os criterios de avaliación de todas as materias que se agrupan, así como o horario asignado ao conxunto delas. Esta agrupación terá efectos na organización das ensinanzas, pero non así nas decisións asociadas á avaliación e á promoción.

Artigo 20. *Programas de mellora da aprendizaxe e do rendemento*

1. Os programas de mellora da aprendizaxe e do rendemento constitúe unha medida de atención á diversidade que se pode desenvolver a partir do segundo curso da educación secundaria obrigatoria, segundo o procedemento establecido pola consellería con competencias en materia de educación.

3. Estes programas irán dirixidos preferentemente a alumnos e alumnas que presenten dificultades relevantes de aprendizaxe non imputables á falta de estudo ou esforzo.

O equipo docente poderalles propor aos pais, ás nais ou aos/ás titores/as legais a incorporación a un programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento dos/das alumnos/as que repetisen cando menos un curso en calquera etapa e que, logo de cursado o primeiro curso de educación secundaria obrigatoria, non estean en condicións de promoción ao segundo curso, ou que logo de cursar o segundo curso non estean en condicións de promoción ao terceiro. O programa desenvolverase ao longo dos cursos segundo e terceiro no primeiro suposto, ou só en terceiro curso no segundo suposto.

Os alumnos e as alumnas que, cursando terceiro curso de educación secundaria obrigatoria, non estean en condicións de promoción ao cuarto curso poderán incorporarse excepcionalmente a un programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento para repetir terceiro curso.

4. Cada programa deberá especificar a metodoloxía, a organización dos contidos e das materias e as actividades prácticas que garantan o logro dos obxectivos da etapa e a adquisición das competencias que permitan ao alumnado a promoción a cuarto curso ao finalizar o programa, e obter o título de graduado en educación secundaria obrigatoria. Ademais, potenciarase a acción tutorial como recurso educativo que poida contribuír dun xeito especial a emendar as dificultades de aprendizaxe e a atender ás necesidades educativas do alumnado.

5. A avaliación do alumnado que curse un programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento terá como referente fundamental as competencias e os obxectivos da educación secundaria obrigatoria, así como os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe avaliábeis.

6. A consellería con competencias en materia de educación establecerá a forma de acceso a estes programas, así como a súa organización e a súa avaliación.

En todo caso, a súa incorporación requirirá a avaliación tanto educativa como psicopedagóxica, a través de informe do equipo docente e do ditame emitido polo Departamento de Orientación, e realizarase despois de oídos/as os/as propios/as alumnos/as, e os seus pais ou as súas nais ou titores/as legais.

Avaliacións, promoción e titulación

Artigo 21. Avaliacións

2. A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado de educación secundaria obri- gatoria será continua, formativa e integradora.

No proceso de avaliación continua, cando o progreso dun alumno ou unha alumna non sexa o adecuado, estableceranse medidas de reforzo educativo. Estas medidas adoptaranse en calquera momento do curso, tan pronto como se detecten as dificultades, e es- tarán dirixidas a garantir a adquisición das competencias imprescindibles para continuar o proceso educativo.

3. O profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o que establecerá indicadores de logro nas programacións didácticas.

Co fin de garantir o dereito dos alumnos e das alumnas a que o seu rendemento se valore consonte criterios de plena obxectividade, os centros docentes adoptarán as medidas precisas para **facen públicos e comunicar ás familias** os criterios de avaliación, os estándares de aprendizaxe, as estratexias e os instrumentos de avaliación, e os criterios de promoción.

Artigo 22. Avaliación final da educación secundaria obrigatoria (curso 2016-2017)

1. Ao finalizar o cuarto curso, os alumnos e as alumnas realizarán unha **avaliación individualizada** pola opción de ensinanzas académicas ou pola de ensinanzas aplicadas, na que se comprobará o logro dos obxectivos da etapa e o grao de adquisición das competencias correspondentes en relación coas seguintes materias:

- a) Todas as materias xerais cursadas no bloque de materias troncais, agás Bioloxía e Xeoloxía, e Física e Química, das que o/a alumno/a será avaliado/a se as escolle entre as materias de opción, segundo se indica no parágrafo seguinte.
- b) Dúas das materias de opción cursadas no bloque de materias troncais, en cuarto curso.
- c) Unha materia do bloque de materias específicas cursada en calquera dos cursos, que non sexa Educación Física nin Relixión ou Valores Éticos.

2. Poderán presentarse a esta avaliación os alumnos e as alumnas que obtivesen ou ben avaliación positiva en todas as materias ou ben negativa nun máximo de dúas materias, sempre que non sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas.

6. Os alumnos e as alumnas poderán realizar a avaliación por calquera das dúas opcións de ensinanzas académicas ou de ensinanzas aplicadas, con independencia da opción cursada en cuarto curso de educación secundaria obrigatoria, ou por ambas as opcións na mesma convocatoria.

Artigo 23. Promoción

2. Os alumnos e as alumnas terán promoción de curso no caso de superaren todas as materias cursadas ou teren avaliación negativa en dúas materias como máximo, e repetirán curso cando teñan avaliación negativa en **tres** ou máis materias, ou en **dúas** materias que **sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas.**

De **forma excepcional**, poderá autorizarse a promoción dun alumno ou unha alumna con avaliación negativa en tres materias cando se dean conxuntamente as seguintes condicións:

- a) Que dúas das materias con avaliación negativa non sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas.
- b) Que o equipo docente considere que a natureza das materias con avaliación negativa non lle impide ao alumno ou á alumna seguir con éxito o curso seguinte, que ten expectativas favorables de recuperación e que a promoción beneficiará a súa evolución educativa.
- c) Que se lle apliquen ao alumno ou á alumna as medidas de atención educativa propostas no consello orientador ao que se refire o apartado 7 deste artigo.

Poderá tamén autorizarse de **xeito excepcional a promoción** dun alumno ou unha alumna con avaliación negativa en dúas materias que sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas, **cando o equipo docente considere que o alumno ou a alumna poden seguir con éxito o curso seguinte**, que teñen expectativas favorables de recuperación e que a promoción beneficiará a súa evolución educativa, e sempre que se lle apliquen ao alumno ou á alumna as medidas de atención educativa propostas no consello orientador ao que se refire o apartado 7 deste artigo.

4. O alumno ou a alumna que non teñan promoción deberán permanecer un ano máis no mesmo curso. Esta medida poderáselle aplicar no mesmo curso unha soa vez, e dúas veces como máximo dentro da etapa. Cando esta segunda repetición deba producirse en terceiro ou cuarto curso, terá dereito a permanecer no réxime ordinario cursando educación secundaria obrigatoria ata os dezanove anos de idade, feitos no ano no que finalice o curso. Excepcionalmente, poderá repetir unha segunda vez en cuarto curso se non repetiu nos cursos anteriores da etapa.

5. En todo caso, as repeticións estableceranse de maneira que as condicións curriculares se adapten ás necesidades do alumno ou da alumna e estean orientadas á superación das dificultades detectadas.

6. Esta medida deberá ir acompañada dun plan específico personalizado, orientado á superación das dificultades detectadas no curso anterior. Os centros docentes organizarán este plan de acordo co que establece a consellería con competencias en materia de educación.

Ao final de cada curso de educación secundaria obrigatoria entregaráselles ao pai, á nai ou aos/ás titores/as legais de cada alumno ou alumna un consello orientador, que incluírá unha proposta a pais, nais ou titores/as legais ou, de ser o caso, ao alumno ou á alumna do itinerario máis adecuado para seguir, así como a identificación, mediante informe motivado, do grao de logro dos obxectivos da etapa e de adquisición das competencias correspondentes que xustifica a proposta. Se se considerar necesario, o consello orientador poderá incluír unha recomendación aos pais, ás nais ou aos/ás titores/as legais e, de ser o caso, ao alumno ou á alumna sobre a incorporación a un programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento, ou a un ciclo de formación profesional básica.

Artigo 24. *Título de graduado en educación secundaria obrigatoria e certificacións*

1. Para obter o título de graduado en educación secundaria obrigatoria cumprirá a superación da avaliación final, así como unha cualificación final desta etapa igual ou superior a 5 puntos sobre 10. A cualificación final da educación secundaria obrigatoria deducirase da seguinte ponderación:

- a) Cun **peso do 70 %**, a media das cualificacións numéricas obtidas en cada unha das materias cursadas en educación secundaria obrigatoria.
- b) Cun **peso do 30 %**, a nota obtida na avaliación final da educación secundaria obrigatoria. En caso de que o alumno ou a alumna superasen a avaliación polas dúas opcións de avaliación final a que se refire o artigo 22.1, para a cualificación final tomarase a máis alta das que se obteñan, tendo en conta a nota obtida en ambas as opcións.

En caso de que se obteña o título de graduado en educación secundaria obrigatoria pola superación da proba para persoas maiores de dezaoito anos, a cualificación final da educación secundaria obrigatoria será a obtida na devandita proba.

4. Os alumnos e as alumnas que cursen a educación secundaria obrigatoria e non obteñan o título ao que se refire este artigo recibirán unha **certificación con carácter oficial** e validez en toda España. Esta certificación será emitida polo centro docente no que o alumno ou a alumna estivese matriculado/a no último curso escolar e nela consignaranse os seguintes elementos:

- a) Datos oficiais identificativos do centro docente.
- b) Nome e documento acreditativo da identidade do/da estudante.
- c) Data de comezo e finalización da súa escolaridade.
- d) As materias ou os ámbitos cursados, coas cualificacións obtidas nos anos que permaneceu escolarizado/a na educación secundaria obrigatoria.
- e) Informe da xunta de avaliación do último curso escolar no que estivese matriculado/a, no que se indique o grao de logro dos obxectivos da etapa e de adquisición das competencias correspondentes, así como a formación complementaria que debería cursar para obter o título de graduado en educación secundaria obrigatoria. Para estes efectos, a consellería con competencias en materia de educación porá á disposición dos centros docentes os instrumentos necesarios para realizar este **informe**.

A Administración educativa determinará, en función do contido das letras d) e e), as partes que se consideran superadas das probas que organice para o acceso aos ciclos formativos de grao medio ou, nos termos previstos no artigo 68.2 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, para a obtención do título de graduado en educación secundaria obrigatoria.

5. Tras cursar o primeiro ciclo de educación secundaria obrigatoria, así como despois de cursado o segundo curso cando o alumno ou a alumna vaian incorporarse de xeito excepcional a un ciclo de formación profesional básica, entregaráselles aos alumnos e ás alumnas un certificado dos estudos cursados, co contido indicado nas letras a) a d) do apartado 4, e un informe sobre o grao de logro dos obxectivos da etapa e de adquisición das competencias correspondentes.

Cadro de distribución horaria ESO

MATERIAS	CURSOS				
	1º	2º	3º	4º	
				Académicas	Aplicadas
Lingua Galega e Literatura	4	3	3	3	3
Lingua Castelá e Literatura	4	3	3	3	3
Primeira Lingua Estranxeira	3	3	3	3	3
Matemáticas	5	5			
Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas			4**	4	
Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas			4**		4
Xeografía e Historia	3	3	3	3	3
Bioloxía e Xeoloxía	4		2	3**	
Física e Química		3	2	3**	
Educación Física	2	2	2	2	2
Relixión / Valores Éticos	1	1	1	1	1
Titoría	1	1	1	1	1
Segunda Lingua Estranxeira	2	2	2*	3*	3*
Educación Plástica, Visual e Audiovisual	2		2	3*	3*
Música		2	2	3*	3*
Tecnoloxía		3	2		3**
Cultura Clásica			2*	3*	3*
Economía				3**	
Latín				3**	
Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial					3**
Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional					3**
Artes Escénicas e Danza				3*	3*
Cultura Científica				3*	3*
Filosofía				3*	3*
Tecnoloxías da información e da comunicación				3*	3*
Unha materia do bloque de troncais non cursada				3*	3*
Libre configuración do centro	1	1			
TOTAIS	32	32	32	32	32
* Específicas de opción		** Troncal de opción			
– Elixir 1 en 3º		– Elixir 1 en 3º			
– Elixir 2 en 4º		– Elixir 2 en 4º			